

Cesta nahoru II.

Mají okolnosti vliv na poctivost?

Abychom pochopili druhé, musíme si vytvořit cit pro úsudek v rámci specifických situací. A vyhnout se zevšeobecňujícím stanoviskům, jež mohou mít neblahý dopad na názory a činy naše i ostatních.

Pravidelní čtenáři tohoto sloupku vědí, že často používám slovo »moudrost«, jímž popisuji podle mého nejdůležitější motor dnešního byznysu: schopnost nejen určit klíčové problémy, ale pochopit je v kontextu všech zainteresovaných lidí. Abych podnítl diskusi, jež nám umožní výše uvedené lépe pochopit, položím vám otázku: »Je poctivost jako projev lidských ctností a dobra relativní?«

Pochopitelně tato debata není nová. Téma se oblíbě těší nejméně od 5. století před Kristem. Ve své vynikající knize *The Trial of Socrates* (Proces se Sokratem) novinář I.

PEPPER DE CALLIER
předseda Bubenik Partners

F. Stone tuto debatu skvěle vystihl. Zde je pasáž, kterou jsem si obzvlášť oblíbil: »Sokrates by jistě souhlasil s tím, že pravdomluvnost

je bezesporu jednou ze základních lidských ctností: lhář se nemůže nazývat ctnostným člověkem. Nemůže se ale toto základní východisko kvůli okolnostem měnit? Představte si, že váš přítel umírá v nemocnici a ptá se, proč u něj v jeho posledních hodinách není jeho milovaná žena. Co je ctnostné: říci tomu chudákovi celou pravdu, že mu žena utekla se svým pohledným šoférem? Nebo mu odchod ulehčit utišující bajkou? Je to extrémní příklad, ale Sokrates věděl, že právě takové dokážou zničit dokonalé (absolutní) definice.«

Nebo si představte, že jste můj šéf. Dozvěděli jste se, že mám být propuštěn. A já o schůzce, která o mém osudu měla rozhodnout, vím. Takže netrpělivě čekám, co mi sdělíte.

Pokračování na straně 8

Cesta nahoru II.

Mají okolnosti vliv na poctivost?

Pokračování ze strany 1

Vy s rozhodnutím svého šéfa ohledně mé osoby nesouhlasíte. Podle vás nezná všechna fakta. Zároveň nebyla vhodná chvíle, abyste mu je předložil. Jste však odhodlaný bojovat dál. Řeknete mi poctivě, že mě máte vyhodit? Nebo s vědomím, že chcete o můj osud ještě zabojovat, mi nabídnete utišující bajku?

Třeba ve smyslu: »Ani na tebe nepřišla řeč. Šéfa odvolali na další jednání, ale brzo se kvůli tomu zase sejdem a dám ti co

nejdřív vědět.« První řešení by ve mně vyvolalo obrovskou úzkost, ochromilo mou motivaci a pocit bezpečí.

Druhé mi umožní získat čas, abyste za mě jako můj šéf mohl bojovat v naději, že zvítězíte a zároveň mě nezraníte, neohrozíte mě a moji rodinu. Znamená to, že tím sklouzáváte k nepoctivému jednání i v budoucnosti? Je poctivost relativní?

Své náměty a připomínky mi zasílejte na adresu pepper@economia.cz